

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule „ELi energia- ja kliimapoliitika tõhusam ja demokraatlikum otsustusprotsess““

(COM(2019) 177 final)

(2020/C 14/15)

Raportöör: **Baiba MILTOVIČA**Kaasraportöör: **Dumitru FORNEA**

Konsulterimistaotlus	Euroopa Komisjon, 3.6.2019
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304
Vastutav sektsioon	transpordi, energeetika, infrastruktuuri ja infoühiskonna sektsioon
Vastuvõtmine sektsioonis	11.9.2019
Vastuvõtmine täiskogus	26.9.2019
Täiskogu istungjärk nr	546
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	136/39/11

1. Järeldused ja soovitused**1.1. Järeldused**

1.1.1. Teatis täiendab energialiidu olukorda käsitlevat neljandat aruannet. Selles keskendutakse ELi energia- ja kliimapoliitika demokraatlikuma otsustusprotsessi õiguslikule raamistikule ning tehakse ettepanek, et energiaküsimustes mindaks ühehäälselt hääletamiselt üle kvalifitseeritud hääleteenamusega hääletamisele (kaasneva seadusandliku tavamenetlusega).

1.1.2. Komitee tervitab ettepanekut kasutada sillaklausleid, et luua nõukogus kvalifitseeritud hääleteenamus ja kaasotsustamissüsteem Euroopa Parlamendiga. Selles uues ülesehituses võiks komitee mängida olulist rolli kolmepoolsete läbirääkimiste toetamisel ja teda tuleks kaasata.

Komitee toetab küll teatist, kuid on seisukohal, et kliima- ja energiastrateegia tõhusas juhtimises ning ELi maksualaste õigusaktide suuremas sidususes tuleks võtta arvesse Euroopa ettevõtete, töötajate ja muude sidusrühmade, sh tarbijate muresid. Selle protsessi edukuse seisukohalt on oluline kodanikuühiskonna kaasamine ja osalemine, liikmesriikide toetus ning sotsiaalpartnerite kokkulepe ja pühendumus.

1.1.3. Komitee kutsub ELi üles jääma kvalifitseeritud hääleteenamusega hääletamise vahendi rakendamisel kindlaks subsidiaarsuskohustusele ning keskenduma valdkondades, mis ei kuulu tema ainupädevusse, teemadele, milles ei saa ühiseid eesmärke riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil tõhusamalt saavutada.

1.1.4. Komitee on teadlik, et teatud energia maksustamise vormid, mis on praegu kaalumisel, võivad olla vastuolulised. Seepärast soovib komitee tungivalts komisjonil selgitada, et ka käeoleval juhul kehtib teatistes „Tõhusama ja demokraatlikuma otsustusprotsessi poole ELi maksupoliitikas“ COM(2019) 8 väljendatud sarnane lähenemisviis, mille kohaselt selgitatakse välja kõige vähem vastuolulised maksustamisvaldkonnad, mida kaaluda esmajärjekorras.

1.1.5. Komitee väljendab kahetsust, et teatises COM(2019) 177 ei analüüsita täpsemalt võimalikke konkreetseid maksuotsuse tüüpe, mida võiks käsitleda kvalifitseeritud hääleteenamuse alusel, ja ergutab komisjoni seda puudust parandama.

1.1.6. Vaja on tundlikku lähenemisviisi, mis sobituks kohalike oludega, ning tuleb võtta meetmeid, et tagada õiglane üleminek selliselt, et töötajaid, tarbijaid ja kogukondi ei jäeta kõrvale. Sellistel juhtudel võivad uued energia maksustamise meetmed nõuda ELilt tasandustoetust tekitatud sotsiaalse ja majandusliku kahju korvamiseks.

1.2. Soovitused

1.2.1. Teatis energiaga seotud maksumenetluste kohta peaks:

- hõlmama energia maksustamise eesmärkide, aluse ja struktuuri põhjalikku analüüsi ning põhjalikult läbi viidud sotsiaalsete ja majanduslike mõjude hinnangut selles toodud tagajärgede kohta;
- olema lisatud laiemasse ja selgesõnalisse tegevuskavasse, mis käib käsikäs energialiidu teiste valdkondade arengutega, hõlmates sihipäraseid ja sidusaid meetmeid, sealhulgas stiimuleid ja hüvitisi, et toetada üleminekut säästvamale energiatootmisele ja -strategiale.

1.2.2. Komisjonil on tegutsemisruumi, kasutades oma praeguseid volitusi enne mis tahes taotlust liikmesriikidele loovutada oma suveräänsusest (konkreetsete või üldiste nn sillaklauslite kaudu), eelkõige on võimalikud järgmised tegevused:

- ELi toimimise lepingu artikli 194 lõike 1 kohaste erivahendite väljatöötamine, et suurendada ELi piiriülest võrkudevahelise ühenduse võimsust, mis on Euroopa Liidu jaoks „esmatähtis küsimus“;
- praeguse tootmise/võrkude sidususe võimsuse arendamise stiimulite mehhanismi ümberkujundamine; „riiklike mitmekesisuste“ ja finantsvõimenduste võimendamine, mitte nendele allumine; energialiidu tõhusam kinnitamine ELi tööstuslikule alusele; vaba liikumise ja riigiabi kasutamise tugevdamine;
- riikliku energia maksustamise läbipaistvamaks muutmine ja ELi toimimise lepingu artikli 194 lõike 2 kohaste riiklike otsuste mõju neutraliseerimine, mis võivad mõjutada liidu üldisi huve, võttes samal ajal arvesse asjaolu, et riiklik sekkumine võib avaldada ka positiivset mõju;
- ELi energiaturgude ümberkujundamine, et paremini lahendada tarbijate, töötajate ja ettevõtete üleminekuga kaasnevaid majanduslikke, rahvusvahelisi kaubandus- ja sotsiaalseid küsimusi; koostöö kolmandate riikidega peab põhinema püüdma luua ühtsele energiakaubandusele, et kaitsta liikmesriike majandusturu tasakaalustamatuse eest ning vältida ELi energiasõltuvuse suurenemist kolmandatest riikidest.

1.2.3. ELi tööstuspoliitikale tuleks anda uut hoogu, kasutades ära viimaste aastate jooksul tehtud puhta energia investeringuid. ELi ettevõtete eest seismine aitaks suurendada sisemajanduse kogutoodangut, luua töökohti ja sissetulekuid ning seega hallata tõhusamalt energiakulude oodatavat suurenemist.

1.2.4. Komisjon peaks parandama turukorralduse meetmeid, sh nõudlusel energiaühistute toetamine või kohalike jaotusvõrkude võimalik taasmunitsipaliseerimine, ning vaatama läbi töö korraldamise, näiteks energiapoliitika rajamisega seotud ELi asutuste struktuuri ja arvu uuesti läbi vaatamine.

Komitee võiks anda oma panuse, määratlemaks, kas Euroopa tarbijatel ja kogukondadel, ettevõtetal ja töötajatel on vahendeid energia üleminekus vastutuse võtmiseks, et tugevdada energialiidu eesmarke. Seda võiks teha komitee omaalgatusliku arvamuse kaudu energiaturu uue korralduse kohta.

1.2.5. Energia maksumusel on otsene ja vahetu mõju kõigi ettevõtete, töötajate, tarbijate ja inimeste elule ning seega tuleb hoolikalt kaaluda tasakaalustamata algatuse tagajärgi energia maksustamisele. Sellega seoses väljendab komitee heameelt komisjoni uue presidendi teadaande üle uue süsinikdioksiidi-piirimaksu kohta, millega tagatakse Euroopa ettevõtete konkurentsivõime maailmaturul ja välditakse süsinikdioksiidi leket. On vaja meetmeid, et toetada üleminekut säästvamale energiatootmisele ja aidata paljudel sotsiaalsel rühmal energiasüsteemi ümberkujundamisega toime tulla. Töökohtade kadumise korral tuleb asjaomastele töötajatele pakkuda uusi võimalusi, tööalast ümberkvalifitseerumist ja muid läbirääkimiste teel kokku lepitud lahendusi.

2. Sissejuhatus

2.1. Teatise käsitletakse energia maksustamist ja Euratomi asutamislepingu reformi, mis mõlemad on tihedalt seotud suveräänsusega. See on vastuoluline küsimus ja taotlused suveräänsuse loovutamiseks sellises tundlikus valdkonnas, nagu praegune maksustamine, nõuavad mõistlikku lähenemist. Nagu komisjon oma dokumendis rõhutas pealkirja „Energiamaksu reform peaks kajastama sotsiaalse võrdsuse kaalutlusi“ all (punkt 2.3), võib igasugune suurema „saastava“ energia maksustamine otseselt kahjustada ühiskonna nõrgemat osa. Seega võivad paljud Euroopa kodanikud seda meedet pidada lisakoormaks, mistõttu komitee tunnustab komisjoni selle tundliku teema nimetamise eest. Komitee juhib tähelepanu suurele hulgal arvamustele, milles ta on teinud komisjonile ettepanekuid selle probleemi lahendamise kohta.

Vajadus kliima- ja energiastrateegia tõhusama juhtimise järele ning suurem sidusus ELi õigusaktides toob endaga kaasa vajaduse arutleda senisest oluliselt intensiivsemalt kõigil ühiskonna tasanditel selle üle, kuidas võetakse vastu otsused energia maksustamise kohta, võttes arvesse Euroopa Liidu ettevõtete, töötajate ja muude sidusrühmade, sh tarbijate muresid. Õige vahend selleks on pidada organiseeritud kodanikuühiskonnaga ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil tõhusat energiadialoogi.

2.2. Lõpuks tuleb meeles pidada, et kui ELi energiapoliitika on viimase 20 aasta jooksul olnud tihedalt seotud keskkonnapoliitikaga, siis 2020. aastaks jõuab see teise etapi laiemate eesmärkidega, lähtudes kestliku arengu eesmärkide seisukohast. Energia on ka tööstuspoliitika keskmes ning viimasel paaril aastal puhta energia majanduses rakendatud ELi investeeringud võivad nüüd anda tulemusi, viies ELi ettevõtjaid võidule mitmes innovatiivses sektoris kogu maailmas.

3. Komisjoni teatis

3.1. Komisjon valmistab ette käesoleva teatise sooviga, et energiamaksu küsimused viiakse ühehäälselt üle kvalifitseeritud hääletenamusega hääletamisele (koos sellega kaasneva seadusandliku tavamenetlusega).

3.2. Teatise eesmärk on ka tugevdada demokraatlikku vastutust Euratomi asutamislepingu alusel, mis ei anna Euroopa Parlamendile sama positsiooni kui Lissaboni leping.

3.3. Teatise on välja toodud praegune asjakohane raamistik: lisaks tavapärasele kvalifitseeritud hääletenamusega hääletusele (ELi toimimise lepingu artikli 194 lõiked 1 ja 2, esimene lõik) ning liikmesriikide selgesõnalisele õigusele määrata kindlaks teatavad energiapoliitika meetmed (ELi toimimise lepingu artikli 194 lõike 2 teine lõik) on energianõukogu ühehäälselt kohustatud vastu võtma sätteid, mis on peamiselt fiskaalsed (ELi toimimise lepingu artikli 194 lõige 3), sarnaselt maksualaste keskkonnametmetega (ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 2).

3.4. Komisjon on seisukohal, et üleminek kvalifitseeritud hääletenamusega otsuste tegemisele on võtmetähtsusega, et viia lõpule üleminek puhtale energiale ning saavutada 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärgid, samuti pidades silmas maksude ja lõivude asjakohast ja kasvavat mõju energiahindadele. Sellega seoses väidab komisjon, et ühehäälsuse nõue ei ole seni võimaldanud läbi vaadata 2003. aasta energia maksustamise raamdirektiivi, ⁽¹⁾ mis põhineb suure osas iganenud eeldustel ja mille aluseks ei ole puhta energia eesmärgid.

— maksud, mis põhinevad tarbitud energiatoodete mahul/kaalul, mitte nende energiasisaldusel;

— ebatõhusaid signaale andvad muutumatud miinimummäärad ja kõlvatu konkurentsi loomine.

Lisaks leiab komisjon, et sektoripõhised maksuvabastused ja -vähendamised (lennundus-, mere- ja maanteetranspordi ning põllumajandus- ja kalandussektoris ning energiamahukates tööstusharudes) nõrgendavad stiimuleid suurema energiatõhususe saavutamiseks.

3.5. Komisjoni arvates on teatise eesmärk sillutada teed 2003. aasta direktiivi läbivaatamiseks, mille eesmärk on:

— keskkonnajärelevalve maksumäärade ja fossiilkütuste toetuste asendamise näol süsinikumaksuga tugevama toetuse andmine puhtale energiale üleminekuks;

— kestliku ja sotsiaalselt õiglase majanduskasvu kindlustamine üleminekul tarbimis- ja keskkonnamaksudele, mis on kasvusõbralikumad, ning maksustamistasemetega ühtlustamine liikmesriikides, millel on positiivne mõju jaehindadele, ja

⁽¹⁾ ELT L 283, 31.10.2003, lk 51.

— *sotsiaalse võrdsuse kaalutluste jõustamine*, töötades välja sotsiaalpoliitika ja sotsiaalhoolekandesüsteemide raamistikus asjakohased kaasnevad meetmed, mis leevendavad ja muudavad sotsiaalselt vastuvõetavaks maksude muutmise puhta energia toetamiseks (toetus haavatavatele tarbijatele, majandussektorite ja/või piirkondade ülemineku soodustamine, vähendades tööjõu maksustamist).

3.6. Kvalifitseeritud hääleteenamuse eesmärgi saavutamiseks esitatakse teatistes kaks võimalust, vältides nii ELi toimimise lepingu muutmise vajadust kui ka mõjutamata praegust pädevuste jagamist liidu ja liikmesriikide vahel: konkreetselt kas keskkonna pealkirjas (ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 2) sätestatud **konkreetsed sillaklausli** kasutamine, mis võimaldaks saavutada energia maksustamise meetmete menetlusliku eesmärgi, mis on peamiselt keskkonnavalised, või **üldise sillaklausli** kasutamine ELi lepingu artikli 48 lõike 7 alusel üldisemate energiaalaste eesmärkide saavutamiseks. Mõlemal juhul peaks nõukogu otsustama ülemineku ühehäälselt kvalifitseeritud hääleteenamusele.

3.7. Lõpuks kavatakse teatistes edendada demokraatliku vastutuse arendamist Euratomi asutamislepingu raames, mis hõlmab üldist huvi pakkuvaid tundlikke küsimusi, eelkõige nii Euroopa Parlamendi (kellega praegu vaid konsulteeritakse, kuid mitte rahvusvaheliste lepingute sõlmimise osas) kui ka liikmesriikide parlamentide kavandatava kaasamise kaudu.

3.8. Euratomi asutamislepingu sisu ei muudeta, välja arvatud kodanikuühiskonna teabeõiguste laiendamine, liikmesriikidevahelise piiriülese konsulteerimise tagamine võimaliku piiriülese mõju korral, tuumaohutust reguleerivate asutuste Euroopa töörühma (ENSREG) tugevam osalemine sellistel juhtudel ja tuumaõnnetustele reageerimise suutlikkuse suurendamine. Seetõttu tuleb see läbi vaadata ELi lepingu artiklis 48 sätestatud tavamenetluse kohaselt.

4. Üldmärksused

4.1. Komitee tervitab kõnealuste Euroopa Komisjoni teatist, kuna sellega kavandatakse kvalifitseeritud hääleteenamusega hääletamist energiamaksude valdkonnas, et lahendada kliimamuutusega seotud probleemid. Samuti toetatakse selles Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide (keda praegu ei kaasata) suuremat rolli Euratomi otsustusprotsessis, samuti komisjoni ettepanekut suurendada kodanikuühiskonna kaasatust tuumaenergiaalase poliitika kujundamisel, kuigi teatistes käsitletakse neid arenguid pikast perspektiivist lähtudes. Komitee kutsub üles looma tihedamat seost energialiidu riiki käsitlevate tulevaste aruannete ning 2030. aastaks kavandatud keskpika ja 2050. aastaks kavandatud pikaajalise strateegia vahel.

4.2. Komitee tunnustab vajadust võtta viivitamatult meetmeid (kuna enam kui 80 % CO₂ heitkogustest on tingitud energia tootmisest ja kasutamisest), ent kutsub samas ELi üles jääma kvalifitseeritud hääleteenamusega hääletamise vahendi rakendamisel kindlaks subsidiaarsuskohustusele ning keskenduma valdkondades, mis ei kuulu tema ainupädevusse, teemadele, milles ei saa ühiseid eesmärgi riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil tõhusamalt saavutada. Sama kehtib proportsionaalsuse põhimõtte puhul, mille kohaselt ELi meetmete sisu ja vorm ei tohi minna kaugemale aluslepingute eesmärkidest ⁽²⁾.

4.3. Komitee märgib murega, et teatistes COM(2019) 177 ei ole mainitud järkjärgulist lähenemisviisi, mis sisaldub teatistes „Tõhusama ja demokraatlikuma otsustusprotsessi poole ELi maksupoliitika“ (COM(2019) 8), kus pooldatakse neljasammulist järkjärgulist üleminekut kvalifitseeritud hääleteenamusega hääletamisele seadusandliku tavamenetluse raames ELi jagatud maksupoliitika teatavates valdkondades ⁽³⁾. Komitee on teadlik, et teatud energia maksustamise vormid, mis on praegu kaalumisel, võivad olla vastuolulised. Seepärast soovib komitee tungivalt, et komisjon selgitaks, et sellel puhul rakendatakse sarnast lähenemisviisi, selgitades välja kõige vähem vastuolulised maksustamisvaldkonnad, mida kaaluda esmajärjekorras.

4.4. Komitee väljendab kahetsust, et teatistes COM(2019) 177 ei analüüsita täpsemalt võimalikke konkreetseid maksuotsuse tüüpe, mida võiks käsitleda kvalifitseeritud hääleteenamuse alusel, ja ergutab komisjoni seda puudust parandama. Komitee olesk mures, kui ELi tasandil tehtaks energia maksustamise otsuseid, mis põhjustaksid negatiivset ümberjaotamist seotud mõju, nagu energiaostu-võimetuse suurenemine, nt seetõttu, et kaotatakse energiakuludega seotud toetused vähimkindlustatud tarbijatele. On tundlikke teemasid, mis mõjutavad liikmesriike erineval määral, vastavalt sellele, kui sõltuvad nad on fossiilkütustest ja kui kättesaadavad on alternatiivid. Vaja on tundlikku lähenemisviisi, mis sobituks kohalike oludega, ning tuleb võtta meetmeid, et tagada õiglane üleminek selliselt, et töötajaid, tarbijaid ja kogukondi ei jäeta kõrvale. Sellistel juhtudel võivad uued energia maksustamise meetmed nõuda ELilt tasandustoetust tekitatud sotsiaalse ja majandusliku kahju korvamiseks.

⁽²⁾ SOC/626 — Sillaklausel (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 87).

⁽³⁾ ELT C 353, 18.10.2019, lk 90.

4.5. Energiahinnad, mis kasvavad kiiremini kui majapidamiste eelarved, sisetulekute ebavõrdsus kogu Euroopas ning energia üleminekuga kaasnevad kulud (elektri- ja gaasituru detsentraliseerimine ja digitaliseerimine) määravad, mil määral esineb ühiskonnas kütteostuvõimetust⁽⁴⁾. Euroopa kütteostuvõimetuse indeks hindab liikmesriikide edusamme kodu- ja transpordi kütteostuvõimetuse leevendamisel⁽⁵⁾ ning teatis, tuginedes Euroopa kütteostuvõimetuse vaatluskeskuse järeldustele, tuleks siduda Euroopa tegevuskavaga, mille eesmärk on kaotada kütteostuvõimetust, sihtides selle algpõhjuseid⁽⁶⁾. Nagu on mainitud komitee varasemates arvamustes,⁽⁷⁾ ei ole energiatõhusus ja mittetarbimine iseenesest energiaallikad, mistõttu ei suuda nad lahendada kliimamuutuse, varustuskindluse ja kütteostuvõimetuse probleeme.

4.6. Tarbijad ei saa oma õiglast osa ELi jõupingutustest energiavaldkonnas hulgi- ja jaemüügituru lahtisidumise tõttu⁽⁸⁾: mitmete tegurite tõttu (näiteks hilise jaotamise eraldamine, subsidiumide koorem ja uute jaemüüjate suur ebaõnnestumise määr) ei kandu hulgi- ja jaemüügiturgudel ajalooliselt langevad hinnad pärast liberaliseerimist edasi jaemüügiturgudele.

ELi energiatarbijate teenusepakkuja vahetamise tase on juba väga kõrge⁽⁹⁾. Arvestades, et ligikaudu 40% Euroopa tarbijate makstavast elektri lõpphinnast koosneb maksudest ja lõivudest, on komisjoni kohustus viia läbi mõju hindamine energiahindade võimaliku mõju kohta, sealhulgas seoses maksude ühtlustamise mõjuga vaesematele majapidamistele.

4.7. Loobumata seosest keskkonnapoliitikaga, võimaldaks tihedam kooskõlastamine laiemat tööstuspoliitikat ja sellest tulenevat majandusarengut ka järgmist:

— ühelt poolt potentsiaalse sotsiaalse pinget paremat juhtimist (töötajate suuremad sisetulekud, et korvata kasvavaid energiakulusid)⁽¹⁰⁾ ja

— teiselt küljest, Euroopa energialiikide mitmekesisuse skeemi parem haldamine: seni rakendatud erinevad riiklikud energiapoliitika võivad saada eelise, kui neid ELi tasandil hästi hallatakse, kasutades erinevaid ja täiendavaid alternatiive energialiidu poliitika meetmete raamistikus.

4.8. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõikele 2 spetsiaalse sillaklausli kohta ja Euroopa Liidu lepingu artikli 48 lõikele 7 üldise sillaklausli kohta peab tõelise energialiidu arendamine käima käsikäes suveräänsuse üleandmisega.

4.9. Vaatamata energiavaldkonnas aastate jooksul tehtud edusammudele, mis on osaliselt tingitud ELi poliitikast (näiteks taastuvenergia tootmisvõimsuse kasv) ja osaliselt rahvusvahelistest teguritest (näiteks paindlikumad veeldatud maagaasi tarnetingimused, söe indekseerimine ja madalamad hinnad), takistavad mõned probleemid (sealhulgas allpool loetletud peamised punktid 4.11 loetletud probleemid) endiselt reaalse ühtse energiaturu edasist arengut ja keelavad tarbijatele õiglase osa kasut.

4.10. Suurte takistuste hulka kuuluvad piiriüleste ühenduste piiratud areng, eriti elektrisektoris, tulenevalt liikmesriikide otsustest ja viivitustest Euroopa Liidu tegevuses, et saavutada elektrivõrkude ühendatuse eesmärk 10% aastaks 2010 ja 15% aastaks 2030 (eesmärgid, mis on niigi väga piiratud, ebapiisavad ja mittesiduvad)⁽¹¹⁾.

4.11. Sotsiaalne konsensus peaks olema üks põhiprioriteete, sest viimased andmed näitavad, et 4–8% põhja- ja läänepoolsete liikmesriikide kodumajapidamiste tarbimise eelarvest läheb energiale, võrreldes 10–15%-ga kesk- ja idapoolsete liikmesriikide perekondade puhul⁽¹²⁾. Kütteostuvõimetusele makstakse suurt lõivu. See on tunnustatud uueks sotsiaalseks prioriteediks, millega võideldakse mis tahes riiklikul ja Euroopa tasandil, kuid seni edutult.

⁽⁴⁾ ELT C 198, 10.7.2013, lk 1.

⁽⁵⁾ Euroopa kütteostuvõimetuse indeks https://www.openexp.eu/sites/default/files/publication/files/european_energy_poverty_index-eeepi_en.pdf.

⁽⁶⁾ ELT C 341, 21.11.2013, lk 21.

⁽⁷⁾ ELT C 345, 13.10.2017, lk 120.

⁽⁸⁾ ELT C 383, 17.11.2015, lk 84.

⁽⁹⁾ COM(2019) 1 final.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlament hoiatas oma varasemates resolutsioonides, et CO₂-heite vähendamise strateegia võib põhjustada ka „kütteostuvõimetuse ulatuslikku suurenemist“ (14. märts 2013, resolutsioon energia tegevuskava aastani 2050 kohta), ning kutsus seetõttu komisjoni üles „looma sildu sotsiaalpoliitika ja energiapoliitika vahel“ (14. aprill 2016, resolutsioon vaesusevastase eesmärgi saavutamise kohta majapidamiskulude kasvu kontekstis).

⁽¹¹⁾ Komisjoni eksperdirühma sõnul väheneb see tase järk-järgult ja mõned liikmesriigid ei saavuta 2020. aastal 10% eesmärki „Jätksuutliku ja integreeritud Euroopa suunas“, komisjoni eksperdirühma aruanne elektrivõrkude ühendamise eesmärkide kohta, november 2017, lk 25. Vt ka ELT C 383, 17.11.2015, lk 84.

⁽¹²⁾ COM(2019) 1 final.

5. Konkreetsed märkused

5.1. Energia on jäik süsteem, milles taristu ja regulatsioonide muutmise täielik rakendamine võtab aega kümme aastat, samal ajal kui konkurents muutub järjest karmimaks (nagu on selgelt näidanud Hiina päikesepaneelid ja elektriautode tootmise esiletõus). On vaja täiesti uut ja laiemat energiapoliitilist mudelit, sealhulgas näiteks ELi ettevõtetele lisandväärtuse hankimist RENiga seotud energiajärelevalve uuringutest või nende toetamist sellistes sektorites nagu elektriautod, nendega seotud viimase põlvkonna akud ja vesiniku- või tuuleturbiinid, kus on konkurentsieelis.

5.2. Komisjoni tegevuskava kujul energiapoliitika täiendav kujundamine ja rakendamine on vajalik, sest energiapoliitika tähendab rohkemat kui maksud ning hõlmab igal juhul energiaalase tegevuse ja energiatoodete maksustamist. Varasemad kogemused muudes valdkondades näitavad, et suveräänsuse ülekandmine ilma tõelise ja täieliku liiduta võib kaasa tuua tugevaid erimeelsusi (nagu oli majandus- ja rahaliidu puhul).

5.3. Energia maksumusel on otsene ja vahetu mõju kõigi ettevõtete ja inimeste elule ning seega tuleb hoolikalt kaaluda tasakaalustamata algatuse tagajärgi energia maksustamisele. Sellega seoses ja toetudes vajalikule sotsiaalse ja majandusliku mõju hindamisele väljendab komitee heameelt komisjoni uue presidendi teadaande üle uue süsinikdioksiidi-piirimaksu kohta, millega tagatakse Euroopa ettevõtete konkurentsivõime maailmaturul ja välditakse süsinikdioksiidi leket. Töökohtade kadumise korral tuleb asjaomastele töötajatele pakkuda uusi võimalusi, tööalast ümberkvalifitseerumist ja muid läbirääkimiste teel kokku lepitud lahendusi.

5.4. Võttes arvesse võimalikku siseturu moonutamist fossiilkütusel põhineva energia maksustamise eri tasemetega, peaks komisjon võtma arvesse, et vabakaubanduslepingud võivad avaldada samasugust mõju kolmandate riikide erinevate õigusraamistike dumpingu mõju kaudu energia ja konkurentsi valdkonnas. See võib mõjutada selliseid ELi tegevusvaldkondi nagu õhu-, vee- ja maanteetransport, põllumajandus/kalandus ja energiamahukad tööstusharud, mis on suunatud kavandatud maksumeetmetele. Seega peaks EL kahe- ja mitmepoolsetel kaubanduslääbirääkimistel süstemaatiliselt nõudma imporditud toodete sotsiaal- ja keskkonnavalaste õigusaktide nõuete samaväärsust ⁽¹³⁾.

Brüssel, 26. september 2019

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Luca JAHIER

⁽¹³⁾ ELT C 283, 10.8.2018, lk 83.

LISA

Arutelu käigus lükati tagasi järgmised muudatusettepanekud, mis kogusid hääletamisel vähemalt veerandi antud häälest.

Punkt 4.5

Välja jätta.

~~Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõikele 2 spetsiaalse sillaklausli kohta ja Euroopa Liidu lepingu artikli 48 lõikele 7 üldise sillaklausli kohta peab tõelise energialiidu arendamine käima käsikäes suveräänsuse üleandmisega.~~

Poolt: 73

Vastu: 91

Erapooletuid: 11

Punkt 1.1.2

Muuta järgmiselt:

Komitee tervitab arutelu sillaklauslite kasutamise üle, ~~ettepanekut kasutada sillaklausleid~~, et luua nõukogus kvalifitseeritud häälteenamus ja kaasotsustamissüsteem Euroopa Parlamendiga. Selles uues ülesehituses võiks komitee mängida olulist rolli kolmepoolsete läbirääkimiste toetamisel ja teda tuleks kaasata.

Komitee toetab küll ~~mitmeid teatistes väljendatud seisukohti teatist~~, kuid on seisukohal, et kliima- ja energiastrateegia tõhusas juhtimises ning ELi maksualaste õigusaktide suuremas sidususes tuleks võtta arvesse Euroopa ettevõtete, töötajate ja muude sidusrühmade, sh tarbijate muresid. Selle protsessi edukuse seisukohalt on oluline kodanikuühiskonna kaasamine ja osalemine, liikmesriikide toetus ning sotsiaalpartnerite kokkulepe ja pühendumus.

Poolt: 65

Vastu: 105

Erapooletuid: 9